

OBLICZNY (49) ai

o jasne.

sg m N obliczny (16). ◇ A obliczny (5), obliczn(e)go (1). ◇ I oblicznym (4). ◇ f N oblicznã (3). ◇ G obliczn(e)j (1). ◇ A oblicznã (3). ◇ I oblicznã (1). ◇ n G obliczn(e)go (2). ◇ A obliczné (2). ◇ L oblicznym (1). ◇ pl N m pers obliczni (5). subst obliczn(e) (2). ◇ G oblicznych (1). ◇ A m pers oblicznych (1). ◇ I f oblicznymi (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. ranię kogo, Linde XVI – XVII w.

1. *Znajdujący się na twarzy, na obliczu* (3) : Adversa vulnera, Obliczne/ albo przedfobne rany. *Mącz* 3d; RAny Szlacheckie máią bydź łowicie płaconé/ to iest/ krwáwa grzywien dwádziesięć: [...] á obliczna raná znaczna krwáwa/ grzywien trzydzieści *SarnStat* 622.

Wyrażenia: »jagody obliczne« = *policzki* (1): Pingere genas, Iągód oblicznych bárwicą potrzeb. *Mącz* 300a.

[»znaki obliczne«: Te znaki obliczne [*piętno na twarzy, urżnięte uszy, na czole krzyż żelazem wypalony*] dla tego łą/ áby ludzie takowe złodzieie ználi/ y ich łie łtrzegli. *SzczerbSpecSax* 521 (*Linde*).]

2. *Osobiście obecny, we własnej osobie; sam; praesens* *Mącz*, *Vulg*, *PolAnt*, *JanStat* (30) : Adsum praesens praesenti tibi, O tożmie małz oblicznego/ w obliczności twey. *Mącz* 430d, 319b, 430d; [A mowił Pan do Moizełła: twarzą w twarz/ (tho iest obliczny do oblicznego) [*Loquebatur autem Dominus ad Moysen facie ad faciem*] iáko zwykł człowiek máwiác do przyjaciela łwoiego. *Leop Ex* 33/11 (*Linde*); nie iest obyczay Rzymiánom dać (*marg*) wł. dárować. (–) kwoli iakiego (kolwiek) człowieká ná łtrácenie pierwey niż by obwiniony miał obliczne żáłobniki/ y wziąłby mieyłce obrony y obwinienie. *BudNT Act* 25/16 (*Linde*)].

W przeciwstawieniu: »obliczny ... niebytny« (1): Bo [*Żydzi*] thák obliczni iáko niebytni iednołtáynie byli łrapieni [*Absentes enim et praesentes similiter torquebantur*]. *Leop Sap* 11/12.

Zwroty: »być obliczny(m)« = (*ad, inter*)esse (*praesentem*), *astare, existere, exstare, praesto esse* *Mącz* [*szyk zmienny*] (21): Gdyż thu cí/ ktorzy v Sądu łą obliczni/ milczą *GroicPorz* 13, d3; Absum, Nie być oblicznym. *Mącz* 429a, 282b, 319b, 396d, 417c, 418a (14); Morze łkláne podobne ku krížhtáłowi mozełz rozumieć ten mizerny łwiát/ ktory zówždy iest obliczny przed máyełtatem Páńłkim/ á ktory iesth omyłny á łłáby. *RejAp* 49v; *CzechRozm* 134; Píłárzę [!] Ziemłcy niech będą obliczni [*sint praesentes JanStat* 498] przy połozeniu ksiąg Ziemłkich *SarnStat* 745, 784, 1214.

»obliczny stawić się« = *personaliter constituere JanStat* (2): chcemy y łkázuiemy bydź: áby tylekroć/ ilekroć łády miáły bydź/ namniéy Píłarz Ziemłki obliczny pod tąż winą nieodpułczoną/ [...] z Księgámi Sądownémi łtáwił łie v łádu *SarnStat* 916, 745.

Wyrażenia: »obliczny imieniem [*czyim*]« (1): Asto advocatus cuidam amico, Stoyę tu/ yełtem tu obliczny ymieniem przyiacielá mego rzeczy yego przíłtrzegác y práwem łpierác chcąc. *Mącz* 418a.

Przen (2) :

W przeciwstawieniu: »obliczny być ... oddalić się« (1): O Iáko piękne iest czyłte rodzenie/ z iáłnością? Bo niełmiertelna iest pámiátká iego/ [...] Gdy obliczna iesth [*cum praesens est*] náłłáduią iey/ á żáduią iey gdy łie oddali *Leop Sap* 4/2.

Szereg: »przytomny i obliczny« (1): [*duch boży prorocki*] który często pod podobieństwem rzeczy ziemskich/ duchowne nazywał: a onymi przytomnymi i oblicznymi na on czas/ rzeczy ielzyczne nie będące/ ale na potem przyzłe pokazywał. *CzechRozm* 126v.

α. W funkcji rzeczownika (1) :

Szereg: »obliczny i przytomny« (1): Bo to coś ty ku stwierdzeniu rzeczy fwey przydał/ iż onych oblicznych i przytomnych wzywano/ tak iako i Chrystufá poki tu na ziemi obcował. *CzechRozm* 193.

3. Osobisty; dokonany osobiście; personalis *Mącz, JanStat* (15) : Niewinność a íprawiedliwość ty mie niechay do czału zachowaią aż bych ia doczekał przyłcia twego/ a obliczney obrony twoiey *RejPs* 37; De facie noscere Mieć obliczną s kiem znáyomość. *Mącz* 113b; Praesenti sermoni reserventur cetera, Zachowaymy drugie rzeczy aż do nálezego oblicznego ziechania. *Mącz* 389c, 293b; Przez Celfią, a kwitowanie, káflowanie, i Rezygnacją obliczną wízelakié *inscriptiae fiftuⁿtur*, vmartwioné y káflowané bywaią. *SarnStat* 697.

Wyrażenia: [»obliczna bytność«: theda panowie Rada onego czałfu benduczi [!] przy oblicznej bithności woitha Lawnikow [...] thako íłá mowili *ZapWpol* 1550/212.]

teol. »bytność obliczna« (1): [*inni przeciwnicy*] sie zaś za iakąs bytność obliczną i skuteczną fyna Bożego/ przed wízyftkimi wieki iuż będącego/ chytaią/ chcąc tego dowieść/ iż był przed tym niż sie vrodził z oycow/ y z Máryey. *CzechRozm* 12v.

»obliczny pozew, obliczne pozywanie« = *przekazany do rąk zainteresowanemu* [*szyk 4:2*] (4:2): Kthore Práwo [*pisane*] nie inaczey rozumieią/ iedno o oblicznym Pozywaniu. *GroicPorz* n3; Kthory pozew [*przez przyklepienie listownego mandatu*] vczeni wpráwie zową *per Edictum*, a bywa pólpólicie na Perfonę zbieglą/ kthora niema miéłzkania fwego/ albo fye kryie/ tak iż iey na obliczny pozew trudno dołtác. *GroicPorz* n3v; Przeto ten półtepek pozywania Mężoboyce przes przywołanie íeft wedle Práwá/ zwłázczá gdy ten kto kogo zamorduie/ záwždy fye Práwá chroni/ y na obliczny pozew go niedołtanie. *GroicPorz* n4, o, q2 [2 r.].

»obliczna rozmowa« (1): iuż tak w niey [*w mądrości bożej*] mocno trwamy/ tak iey odstąpić nie chcemy: choctay iuż íánie/ íáwnie/ a oczywíście widzimy íprzecíwną rádę/ náukę: a nie inaczey iako obliczną rozmowę Pána fwego/ iż tak źle/ iż tak íeft przeciw woley íego *RejPos* 230.

»obliczne zeznanie« (2): TObie ízláchetnému N. obwieczamy: iż opátrny N. Wożny Ziemfki z pewnémi ízláchćicy/ którzy wespółek ofobámi fwémi przed vrzędem nálezym Stároścím byli obliczné zeznanie vczynili [*personalem fecisse relationem* *JanStat* 671] *SarnStat* 830, 830.

4. Związany z ofiarami (1) :

Wyrażenia: [»chleby wykładow albo obliczne«: Bo był Pan rofkazał/ aby chleby wykładow albo obliczne/ ktore tę íwiątość znaczyły/ z máki białey czynione były. *KuczbKat* 163 (*Linde*).]

»stoł obliczny« = *stół, na którym zawsze leżały chleby pokładne jako ofiara* (1): Także y ítoł obliczny nákryią fuknem modrym [*super panum facierum expandent pannum hyacinthinum*] [...] a chleb vftáwiczy na nim będzie *BudBib Num* 4/7.

Synonimy: 1. *twarzny*; 2. *będący, bytny, obecny, przytomny*.

Cf **NIEOBLICZNY**